

eivät uskalla yhtyä unioon tai mennä lakkoon ainoakin elämiskeinon menettämisen pelosta. Nuoret naiset, jotka ovat halutumpia raatajia muillakin työaloilla, vaihtavat mieluummin työalaa kuin rupeavat vähemmistöä sillä alalla taistelemaan parannuksia. Kun työläiset jollakin työalalla ovat järjestymättömiä, eivät he luonnollisesti kykene vaatimaan työoloihinsa parannuksia paremmin kuin palkankorotustakaan. Siksi pesulaitoksissa varsinkin on käytännössä vasta perin vähän sellaisia välineitä, mitkä tekevät työn terveellisemmäksi ja helpommaksi. Tällaiset välineet ja muut työläisille terveelliset mukavuudet maksavat ja miksipä työnantajat niitä laittaisivat kun työvoima on halpaa ja kun työläiset eivät itse niitä vaadi. Jos työläisiä tuhoutuu vaikka kuinka paljo epäterveellisten olojen tähden, mitäpä se liikuttaa työnantajia; toisia samanlaisia onjia on kylliksi pyrkimään entisten tilalle.

Nyt, kun koko työväenluokka on liikehtimistilassa, jolloin työväestön "kermakerroskin" (opettajat, konttoristit, poliisit y.m.) jo tekevät lakkoja muista puhumattakaan, niin jopa alkavat pesulaitoksissa raatavat orjattaretkin osottamaan levottomuuden oireita. Kautta maan he tekevät lakkoja ja perustavat unioita. Parhaillaan on Portlandin, Ore., pesulaitostyöläisillä lakko, joka alkoi melkein järjestymättömien työläisten aloitteesta, mutta jonka ajalla melkein jokainen lakossaoleva nainen on yhtynyt unioon. New Yorkin pesutyöläisten unio n:o 1, johon kuuluu useita tuhansia jäseniä, on kutsunut jäsenensä lakkoon, vaatiin 44-tuntin työviikkoa ja elinehtoja vastaavia palkkoja.

New Yorkin pesulaitoksissa toista vuotta sitten tehdyt N. Y. terveyslautakunnan tutkimukset osoittivat, että noin 30 prosenttia niissä työskentelevistä naisista työskentelee 10 tuntia päivässä vaikka valtion lain mukaan tehtäissä ja pesulaitoksissa työskentelevillä naisille pitäisi olla 9-tuntinen työpäivä. Työnantaja ei suinkaan välitä noudattaa työpäivälakia, jos eivät työläiset itse sitä vaadi. Siihen aikaan kun noita tutkimuksia pantiin toimeen, laskettiin työläisnaisen tarvitsevan \$11.70 viikossa elääkseen kunnollisesti, se on: pysyäkseen tuottokuntoisena, mutta unioiden järjestäjät tapasivat pesulaitoksissa naisia, joiden viikopalkka oli ainoastaan \$5.00 viikolta. Eräs vanha nainen ansaitsi ainoastaan \$7.50 viikolta, jolla palkalla hänen täytyi elättää itseänsä ja keskenkasvuista tytärtänsä. Yksi jokaisesta neljästä työstä ansaitsi ainoastaan \$6.00 viikolta, ja ainoastaan joka viides ansaitsi \$10.00 viikolta. Palkat New Yorkin pesulaitoksissa eivät ole luultavasti paljoa kohonneet sen jälkeen kun noita tutkimuksia niissä tehtiin.

Ainoastaan 17 kaikista niistä 42 pesulaitoksesta oli käytännössä koncista vaatteiden pudistelu varten. Kiertokoneessa lujiksi kääroiksi litistyneet määrät vaatteet, kaikki suuretkin kappaleet, kuten vuodepeitot, viltit, lakanat, y.m. täytyi naisten pudistella käsin kuivausta varten. Se on tavattoman raskasta työtä käsivarsille, hartioille ja selälle. Ainoastaan muutamissa pesulaitoksissa oli uudenaikaisia, helposti käytettä-

viä siirtyskoneita. Ne olivat enimäkseen vanhanaikaisia, joiden polkimien käyttämiseen siirtäjän täytyy käyttää koko ruumiin painoa ja tarmoa. Tästä on seurauksena kaikenlaisia vatsa- ja sisäelinvikoja niitä koneita käyttäville naisille. Kesken synnytykset pesulaitoksissa työskentelevien naisten keskuudessa ovat hyvin lukuisat. N. Y. terveyslautakunnan tutkimuksissa kävi selville, että pesulaitoksissa työskentelevien naisten keskuudessa tapahtuu 31.6 prosenttia kesken synnytyksiä. Liian raskas ja epäterveellinen työ heikentää niissä työskentelevien naisten terveyttä. Kaikissa pesulaitoksissa ei ollut edes vaatteiden merkkauksetta, vaan täytyi se saastainen työ suorittaa käsin, eikä kaikissa ollut edes kunnollisia pesulaitoksiakaan, joissa työläiset voisivat puhdistaa kätensä ja siistiä itsensä. Tutkimuksissa New Yorkissa sekä muualla on käynyt selville, että pesulaitosten

omistajat eivät välitä myöskään yleisön terveydestä niin paljoa, että työnteko järjestettäisiin terveysperiaatteita noudattaen ja tarttuvien tautien leviämistä varten. Henkilö, joka on viikon alussa merkannut kaikenkalaisia vaatteita, saattaa huolellisesti peseytyä ja samoja vaatteita käyttäen lopulla viikkoa lajitella puhtaita vaatteita. Järjestyneet työläiset kykenevät turvaamaan yleisöäkin pakottamalla pesulaitoksissa otettavaksi käytäntöön uusia keksintöjä ilmanvaihdon ja koneiden alalla, sekä järjestämällä työläisille kaikkia välttämättömiä puhdistusvälineitä.

Tutkimukset muuallakin, esim. Kansain valtion pesulaitoksissa, osoittavat, että edellään mainitut työläisten olosuhteet vallitsivat jokseenkin kaikkialla ja työpalkat ovat yhtä kurjat kuin New Yorkin pesulaitoksissakin. Niitä voidaan pitää jokseenkin tyypillisinä koko maassa. Parannukset olisi-

vat siis mitä kiihkeimmin toivottavia. Järjestyneet työläiset antavatkin kaiken apunsa Portlandin sekä New Yorkin lakossa-oleville pesulaitostyöläisille ja ilman toisten työväenjärjestöjen apua he eivät voisi kauan taistellaakaan, varsinkin kun heidän heikkoja voimiaan on vastassa trustituneet pesulaitosten omistajat, kuten esim. Portlandissa.

NAISTEN OSUUSKOTI
SAN FRANCISCO, CAL.
3627—16th St.
Telefoni: Market 3958
SAN FRANCISCO
NEW YORKIN SUOM. NAISTEN
OSUUSKOTI
JA PAIKANVÄLITYS-TOIMISTO
241 Lenox Ave. & 122 St.
Telefoni: 813 Morning side

TOSSUN

SEURAAVA NUMERO

ilmestyy marraskuun puolivälissä suurena, komeana TUPLA-
NUMERONA, joka sisältää Tossun numerot 21 ja 22 ja

—ON—

EDUSTAJAKOKOUSNUMERO

Te tiedätte, että ilmassa on tavallista runsaammin sähköä, joka järjestöimme edustajakokouksessa on purkautuva salamanleimauksena ja jyrinä, mikä kuuluu iististä hamaan länteen. Ja heti tämän järjestöämme tutisuttavan myrskyn päälle seuraa Tossun EDUSTAJAKOKOUSNUMERO kuin virvoittava sade, ignostaen lamaantuneita ja jäädytellen niitä, jotka liiaksi ovat innostuneet. Tossun EDUSTAJAKOKOUSNUMEROSSA esitetään sanoin ja kuvin kaikki edustajakokouksen jännittävimmät kohtaukset. Puheenvuoroissa esiintyvät älynväläykset kannetaan Tossun EDUSTAJAKOKOUSNUMEROSSA lukijain eteen kuten tarjottimella. Ja erittäin kiperät käänteet asiain sellauksessa esitetään viisuina, joita jälkeläisemmekin tulevat hymyillen hyräilemään aina kolmanten ja neljänten sukupolveen saakka.

Ihminen! Tilaa sinulles Tossu tästä historiallisesta juhlanumerosta, EDUSTAJAKOKOUSNUM. alkaen. Tässä on tilauslippu

Tossu olisi pantava tulemaan allekirjottaneelle vuodeksi, alkaen siitä EDUSTAJAKOKOUSNUMEROSTA. Rahaa seuraa \$.....

Nimeni.....

Osoitteeni.....

HUOM.! Hinta toistaiseksi \$1.25 koko vuodelta, puol. vuod. 75c